



2008:19

ANTIKVARISK KONTROLLRAPPORT

Manbyggnad på Övernuttö 2:8

OMLÄGGNING AV TEGELTAK PÅ MANBYGGNAD PÅ ÖVERNUTTÖ 2:8,
BÖRSTILS SOCKEN, ÖSTHAMMARS KOMMUN



UPPLANDSMUSEET

Per Lundgren 2008

Omslagsfotografi: Manbyggnadens södra takfall har fått ny tegeltäckning
Foto: Per Lundgren, Upplandsmuseet 2008

Upplandsmuseets rapporter 2008:19

ISSN 1654-8280

© Upplandsmuseet 2008



UPPLANDSMUSEET

INNEHÅLL

Sammanfattning av utförda arbeten	5
Administrativa uppgifter	5
Utförda åtgärder	5
Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten	8
Iakttagelser under arbetena	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	8

Sammanfattning av utförda arbeten

Yttertaket på manbyggnaden har lagts om och delar av taklaget har reparerats.

Administrativa uppgifter

Arbetena är utförda med stöd av statligt bidrag till kulturmiljövård. Se länsstyrelsens beslut 434-4156-08.

Objekt	Manbyggnad
Fastighet	Övernuttö 2:8
Socken	Börstil
Kommun	Östhammar
Byggherre	Lars G Henricson
Entreprenör	Egen regi samt plåtarbeten av Storms Plåt, Gimo
Antikvarisk kontrollant	Upplandsmuseet genom Per Lundgren
Byggnadstid	juni – oktober 2008
Antikvarisk slutbesiktning	2008-10-13
Diarienummer	Km-617-2008
Länsstyrelsens diarienummer	434-4156-08

Utförda åtgärder

Befintlig taktäckning av tvåkupigt tegel plockades ner och sparades för senare återanvändning på gårdens undantagsstuga. Befintlig bärläkt revs bort. Nockplåten demonterades och nockplank spikades på nock. Rötade sparrändar sågades bort och nya skarvades in. Skarvarna utfördes med dymlat förband halvt-i-halvt. Tassarna utfördes profilerade likt befintligt. Befintlig rötad takfotsbräda revs och ny monterades. Den nya brädan gjordes ca 30 mm tjock (= 1 decimaltum) likt den äldre. Brädan målades med Ottossons linoljefärg, Kittvitt. De rötskadade delarna av nordsidans hammarband höggs bort och nytt, återanvänt bilat timmer skarvades in. Stickspånens spikläkt kompletterades efter behov med nya, huggna slånor likt de befintliga. Där det inte fanns kvar spån spikades bräder på läkten. Oljehärdad masonit spikades sedan på befintligt stickspånstak. I rännälarna monterades galvaniserad vinkelplåt ovanpå befintlig plåt. Skorstenen fick en ny, låg plåtstos. Ny bär- och ströläkt spikades på masoniten, och ett nytt tegeltak med enkupiga Vittingepannor lades. På nacken lades nya nockpannor. Kompletteringar och lagningar av vindskivor och vattbräder gjordes. Vattbräderna tjärades.



Rötskadad sparrända och hammarband på manbyggnaden. Vid restaureringen skarvades ett nytt stycke hammarband in, liksom ny sparrända.



Manbyggnadens undertak innan restaureringen: Spjälkade stickspån i tre lager på öppen läkt, vankantade luftningsbräder och bärläkt.



Delar av hammarbandet på norra långsidan var kraftigt rötskadat, och en ny stock skarvades in. Den nya stocken har tidigare suttit i ett boningsrum i en annan byggnad.



Ny sparrände har skarvats in halvt-i-halvt och låsts med dymlingar. Provisoriska bräder sitter kvar på ömse sidor om skarven.



Detalj av nya Vittinge tegelpannor på läktning på oljehärdad masonit. Även den vitmålade takfotsbrädan och den tjärade vattbrädan är ny.



Skorstenen har fått en ny, låg plåtstos.



Manbyggnaden efter takomläggning.

Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten

Arbetena har utförts med god omsorg om byggnadens kulturhistoriska värden.

lakttagelser under arbetena

Stickspånen på manbyggnaden, som har bevarats under den oljehärdade masoniten, är spjälkade och lagda i tre lager på öppen läkt. När de gamla luftningsbräderna demonterades framkom att spånen var vittrade och gråa under dessa, vilket visar att spånen tidigare varit yttertak och att tegeltäckningen är sekundär. Det är inte omöjligt att det tvåkupiga tegeltak som avlägsnades vid omläggningen är byggnadens äldsta – och enda – tegeltak.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2008-03-22 Upplandsmuseet: åtgärdsbehov (Km 257-2008)
- 2008 Lars G Henricson: ansökan om bidrag
- 2008-06-23 Länsstyrelsen: beslut om bidrag
- 2008-07-03 Upplandsmuseet: genomgång av åtgärder (Km 617-2008)
- 2008-10-16 Upplandsmuseet: Slubesiktningsprotokoll

